

II. ROZKŁAD MATERIAŁU

Dział	Temat lekcji	Numeracja wg podstawy programowej	Treści	Wymagania Uczeń:
Wprowadzenie	1. Nasza lekcja historii. Czego będziemy się uczyć w klasie V?		<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z przedmiotowym systemem oceniania, - zapoznanie uczniów z podręcznikiem. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna system oceniania przedmiotowego nauczyciela historii.
Polska średniowieczna	2. Średniowiecze*		<ul style="list-style-type: none"> - <u>pojęcie średniowiecza,</u> - <u>rola Kościoła w średniowieczu,</u> - <u>średniowieczne style architektoniczne: romański i gotycki,</u> - <u>społeczeństwo stanowe.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia graniczne początku i końca epoki średniowiecza (476 r. – upadek cesarstwa zachodniorzymskiego; 1453 r. – zdobycie Konstantynopola przez Turków i upadek Cesarstwa Bizantyńskiego; 1492 r. – odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba) i zna <u>pojęcie średniowiecza,</u> - wymienia elementy architektoniczne sztuki romańskiej, - wymienia elementy architektoniczne sztuki gotyckiej, - wyjaśnia <u>pojęcie stan</u> i wymienia cztery stany średniowiecznego społeczeństwa, - opisuje rolę i znaczenie Kościoła w średniowieczu**, - porównuje style romański i gotycki, wyjaśnia różnice architektoniczne w budowlach sakralnych, - opisuje pozycję prawną poszczególnych stanów społecznych.
	3. Legendy o powstaniu państwa polskiego	10.1	<ul style="list-style-type: none"> - legenda i jej cechy, - legendy o powstaniu państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna definicję legendy, - zna elementy legendy, - wymienia tytuły legend związane z początkiem państwa polskiego (Legenda o Piaście, Legenda o Popielu, Legenda o Lechu, Czechu i Rusie), - wyjaśnia znaczenie legend w życiu plemion słowiańskich, - opowiada legendy związane z początkiem państwa polskiego (Legenda o Piaście, Legenda o Popielu, Legenda o Lechu, Czechu i Rusie).
	4. Narodziny Polski	10.2, 10.3	<ul style="list-style-type: none"> - państwo Mieszka I, - przyjęcie chrześcijaństwa przez Mieszka I. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna największe plemiona Słowian podbite przez Mieszka I (Pomorzanie, Mazowszanie, Opolanie, Wiślanie), - wskazuje na mapie państwo Mieszka I i stolicę – Gniezno,

* Tematy i treści lekcyjne wykraczające poza podstawę programową podkreślono.

** Umiejętności ponadpodstawowe wyróżniono pogrubioną czcionką.

Dział	Temat lekcji	Numeracja wg podstawy programowej	Treści	Wymagania Uczeń:
Polska średniowieczna				<ul style="list-style-type: none"> - zna datę oraz miejsce przyjęcia chrztu przez Mieszka (966 r., Gniezno), - umieszcza datę chrztu na osi czasu, - opisuje panowanie Mieszka I posługując się pojęciami: <i>plemię, gród, drużyna, książę</i>, - opisuje etapy kształtowania się państwa Mieszka I**, - wyjaśnia przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa.
	5. W średniowiecznym klasztorze i zamku	11.1, 11.2, 12.1, 12.2	<ul style="list-style-type: none"> - zakony i zakonnicy, - św. Franciszek z Asyżu, - budowa średniowiecznego zamku, - życie mieszkańców zamku. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>zakon, reguła, ubóstwo, rycerz, paż, giermek</i>, - wymienia zakony: dominikanie, franciszkanie, benedyktyni, - wie kim był św. Franciszek z Asyżu, - wskazuje najważniejszą funkcję zamku (obronna), - wymienia elementy obronne zamku (fosa, mur obronny, wieża, most zwodzony, brama), - opisuje strój zakonnika, - opisuje dzień zakonnika, - opisuje życie św. Franciszka z Asyżu, - opisuje drogę kariery średniowiecznego rycerza.
	6. Pierwszy król Polski	10.4	<ul style="list-style-type: none"> - zjazd gnieźnieński, - <u>panowanie Bolesława Chrobrego*</u>, - <u>dzieje państwa od Bolesława Chrobrego do Bolesława Krzywoustego.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> - wie kim byli: św. Wojciech, Bolesław Chrobry, Otton III, - zna datę zjazdu gnieźnieńskiego (1000 r.), - opisuje przebieg zjazdu gnieźnieńskiego, - wymienia postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego, - opisuje legendę o św. Wojciechu, - wyjaśnia znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla państwa polskiego, - <u>zna datę koronacji Bolesława Chrobrego (1025 r.).</u> - wyjaśnia przyczyny i skutki koronacji Bolesława Chrobrego, - wymienia następców Bolesława Chrobrego na tronie polskim oraz krótko charakteryzuje ich panowanie (Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały, Władysław Herman).

* Tematy i treści lekcyjne wykraczające poza podstawę programową podkreślono.

** Umiejętności ponadpodstawowe wyróżniono pogrubioną czcionką.

Dział	Temat lekcji	Numeracja wg podstawy programowej	Treści	Wymagania Uczeń:
Polska średniowieczna	7. W średnio-wiecznym mieście i w średniowiecznej wsi	13.1, 13.2, 14.1, 14.2	<ul style="list-style-type: none"> - wygląd średniowiecznego miasta, - rzemieślnicy i kupcy w średniowiecznym mieście, - <u>podział mieszczaństwa*</u>, - warunki życia w średniowiecznej wsi, - wieś dawniej i dziś. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze miejsca i budowle w średniowiecznym mieście (rynek, ratusz, mury miejskie), - zna pojęcia: <i>burmistrz, kupiec, rzemieślnik, samorząd miejski, cech, wójt, pańszczyzna, dziesięcina, trójpolówka</i>, - zna średniowieczne narzędzia używane do uprawy pola: widły, sierp, radło, - zna współczesne narzędzia służące do obróbki pola (traktor, pług, brony, kombajn), - opisuje, czym zajmowali się mieszczanie w średniowieczu**, - opisuje zmiany jakie zaszły w wyglądzie miasta na przykładzie współczesnego miasta i średniowiecznego (brak murów, miejskich, bram, powstawanie wielkich osiedli, wielkich galerii handlowych, zakładów przemysłowych, miasto jako centrum kultury i rozrywki, wybór samorządu miejskiego), - dokonuje podziału mieszczan (patrycjat, pospólstwo, plebs), - opisuje proces zakładania wsi, - opisuje życie w średniowiecznej wsi, - opisuje jakie zmiany zaszły między średniowieczną wsią a współczesną, - opisuje tradycje i rozrywki średniowiecznej wsi.
	8. Rozbicie dzielnicowe		<ul style="list-style-type: none"> - <u>panowanie Bolesława Krzywoustego</u>, - <u>testament Bolesława Krzywoustego</u>, - <u>jednoczenie ziem polskich przez Władysława Łokietka</u>. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie kim byli: Bolesław Krzywousty, Władysław Łokietek, - zna daty graniczne rozbicia dzielnicowego (1138-1320), - zna pojęcia: <i>testament, senior, ziemia senioralna, rozbicie dzielnicowe</i>, - zna księcia polskiego, który sprowadził Krzyżaków do Polski oraz datę ich przybycia (Konrad Mazowiecki, 1226 r.), - wyjaśnia przyczyny oraz skutki rozbicia dzielnicowego.
	9. Kazimierz Wielki – gospodarz i dyplomata	10.5, 10.6	<ul style="list-style-type: none"> - polityka zagraniczna Kazimierza Wielkiego, - polityka wewnętrzna Kazimierza Wielkiego, - Akademia Krakowska. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę objęcia tronu przez Kazimierza Wielkiego (1333 r.), - wskazuje na mapie Kraków oraz państwo Kazimierza Wielkiego,

* Tematy i treści lekcyjne wykraczające poza podstawę programową podkreślono.

** Umiejętności ponadpodstawowe wyróżniono pogrubioną czcionką.

Dział	Temat lekcji	Numeracja wg podstawy programowej	Treści	Wymagania Uczeń:
Polska średniowieczna				<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>uczta u Wierzyńka</i> i <i>Akademia Krakowska</i>, - wymienia reformy wewnętrzne Kazimierza Wielkiego (rozbudowa systemu obronnego państwa, wspieranie osadnictwa i handlu, budowa kopalni soli, wprowadzenie grosza, reforma prawa), - opisuje kierunki polityki zagranicznej Kazimierza Wielkiego (załagodzenie sporów z królem Czech o Śląsk i z Krzyżakami o Pomorze Gdańskie)**, - wyjaśnia dlaczego Kazimierza nazwano Wielkim.
	10. Początki dynastii Jagiellonów	17.1, 17.2, 17.3, 17.4	<ul style="list-style-type: none"> - Jadwiga Andegaweńska na tronie polskim, - unia Polski z Litwą, - wielka wojna z Zakonem Krzyżackim. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie kim była Jadwiga Andegaweńska, - wskazuje na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie, - zna pojęcie: <i>unia w Krewie</i>, - zna daty zawarcia unii Polski z Litwą (1385 r.), bitwy pod Grunwaldem (15 VII 1410 r.), - wyjaśnia wpływ Jadwigi Andegaweńskiej na rozwój kultury w Królestwie Polskim, - wyjaśnia przyczyny zawarcia unii w Krewie, - wyjaśnia przyczyny wybuchu wielkiej wojny z Zakonem Krzyżackim, - wyjaśnia skutki bitwy pod Grunwaldem, - opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem*.
	11. Lekcja powtórzeniowa	Polska średniowieczna		
	12. Sprawdzian	Polska średniowieczna		
Czas wielkich odkryć	13. Odkrycia geograficzne	15.1, 15.2	<ul style="list-style-type: none"> - odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba, - ludy prekolumbijskie w Ameryce, - osiągnięcia techniczne umożliwiające podróżowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie kim byli: <u>Krzysztof Kolumb</u>, <u>Vasco da Gama</u>, <u>Ferdynand Magellan</u>, - zna pojęcia: <i>karawela</i>, <i>broń palna</i>, <i>Indianie</i>, <i>Nowy Świat</i>, - wymienia trzy największe ludy zamieszkujące Amerykę przed przybyciem na kontynent Europejczyków (Aztekowie, Inkowie, Majowie), - wymienia urządzenia techniczne, które umożliwiły podróżowanie, - zaznacza na osi datę pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki (1492 r.),

* Tematy i treści lekcyjne wykraczające poza podstawę programową podkreślono.

** Umiejętności ponadpodstawowe wyróżniono pogrubioną czcionką.

Dział	Temat lekcji	Numeracja wg podstawy programowej	Treści	Wymagania Uczeń:
Czas wielkich odkryć				<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie przybliżony przebieg podróży Krzysztofa Kolumba do Ameryki, - opisuje przyczyny organizowania wielkich wypraw oceanicznych**, - opisuje przebieg wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki, - opisuje osiągnięcia Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana wraz ze wskazaniem ich podróży na mapie*.
	14. Skutki wielkich odkryć geograficznych	15.3	<ul style="list-style-type: none"> - skutki odkryć geograficznych dla Europejczyków, - skutki odkryć geograficznych dla mieszkańców Nowego Świata. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia towary, które pojawiły się w Europie w wyniku odkryć geograficznych (fasola, ziemniaki, kakao, dynia, pomidory), - wymienia skutki odkryć geograficznych dla mieszkańców Nowego Świata (zagłada kultur ludów pierwotnych, chrystianizacja, zniewolenie ludności miejscowej, powstawanie wielkich plantacji bawełny, kawy, herbaty, tytoniu), - opisuje warunki życia ludów autochtonicznych Ameryki po przybyciu Europejczyków.
	15. Leonardo da Vinci i jego czasy		<ul style="list-style-type: none"> - <u>Włochy na przełomie XIV i XV w.</u>, - <u>humanizm i odrodzenie</u>, - <u>wielcy humaniści.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>humanizm, renesans, mecenas</i>, - wie kim byli: <u>Leonardo da Vinci, Michał Anioł Buonarroti, Rafael Santi, Donato Bramante</u>, - opisuje wpływ rozwoju gospodarczego miast włoskich na rozwój kultury.
	16. Odkrycie Mikołaja Kopernika i <u>wy-nalezienie druku</u>	16.1, 16.2	<ul style="list-style-type: none"> - Mikołaj Kopernik i jego czasy, - <u>średniowieczne księgi i odkrycie druku.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> - wie kim był Mikołaj Kopernik, - zna pojęcia: <i>odkrycie naukowe, astronom, uczony</i>, - określa wiek, w którym żył i tworzył Mikołaj Kopernik (XVI w.), - opisuje działalność Mikołaja Kopernika, - wyjaśnia znaczenie przysłowia „wstrzymał Słońce ruszył Ziemię”, - wie kim był Jan Gutenberg. - opisuje wygląd i proces powstawania książek w średniowieczu. - wyjaśnia znaczenie zastosowania wynalazku ruchomej czcionki dla procesu powstawania książek.
	17. Lekcja powtórzeniowa	Czas wielkich odkryć		
18. Sprawdzian	Czas wielkich odkryć			

* Tematy i treści lekcyjne wykraczające poza podstawę programową podkreślono.

** Umiejętności ponadpodstawowe wyróżniono pogrubioną czcionką.

Dział	Temat lekcji	Numeracja wg podstawy programowej	Treści	Wymagania Uczeń:
Polska nowożytna	19. Na dworze ostatnich Jagiellonów – „złoty wiek”	18	<ul style="list-style-type: none"> – rządy ostatnich Jagiellonów, – Wawel – życie na dworze królewskim, – renesans w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie kim byli: Zygmunt I Stary, Zygmunt August, – zna pojęcia: <i>Wawel, dwór, paż, komnata, arras, sala poselska, krużganki, sala senatorska, kaseton, dzwón zygmunowski*</i>, – opisuje życie dworskie za panowania ostatnich Jagiellonów**, – wyjaśnia wpływ rządów Jagiellonów na rozwój kultury polskiej, używając pojęć: renesans, królowa Bona, włoszczyzna, Mikołaj Rej, Jan Kochanowski.
	20. Rzeczpospolita szlachecka	19.1	<ul style="list-style-type: none"> – szlachta – jej obowiązki i przywileje, – parlamentaryzm szlachecki. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>szlachta, pospolite ruszenie, przywilej, sejmik ziemski, sejm walny,</i> – wymienia obowiązki szlachcica wobec państwa, – opisuje wygląd szlachcica, herb szlachecki, – opisuje sposób podejmowania decyzji w trakcie obrad parlamentarnych oraz ocenia jego skutki, przy użyciu pojęć: <i>demokracja szlachecka, zasada jedności, liberum veto.</i>
	21. „Kto ma żyto, ma wszystko” – gospodarka złotego wieku.	19.2	<ul style="list-style-type: none"> – folwark pańszczyźniany, – flisacy w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>folwark, pańszczyzna, kmieć, spichlerz, spław rzeczny Wisłą do Gdańska,</i> – opisuje pozycję szlachcica i chłopca w Rzeczypospolitej, z uwzględnieniem zachodzących zmian w znaczeniu obu warstw w społeczeństwie Rzeczypospolitej, – wyjaśnia znaczenie spławu rzeczny dla rozwoju gospodarki szlacheckiej oraz rozwoju gospodarczego państwa.
	22. Rzeczpospolita Obojga Narodów	20.1	<ul style="list-style-type: none"> – Unia Lubelska, – Rzeczpospolita Obojga Narodów po Unii Lubelskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie: <i>Unia Lubelska,</i> – wymienia postanowienia Unii Lubelskiej, – wskazuje Rzeczpospolitą Obojga Narodów na mapie, – wyjaśnia znaczenie unii dla funkcjonowania państwa polsko-litewskiego, – zna pojęcia: unia personalna i unia realna.
	23. Wolne elekcje	20.2	<ul style="list-style-type: none"> – wolna elekcja, – <u>panowanie Henryka Walezego i Stefana Batorego.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>wolna elekcja, pole elekcyjne, koronacja,</i> – opisuje przebieg wolnej elekcji używając pojęć: <i>interrex, sejm konwokacyjny, sejm elekcyjny, szopa, sejm koronacyjny,</i>

* Tematy i treści lekcyjne wykraczające poza podstawę programową podkreślono.

** Umiejętności ponadpodstawowe wyróżniono pogrubioną czcionką.

Dział	Temat lekcji	Numeracja wg podstawy programowej	Treści	Wymagania Uczeń:
Polska nowożytna				<p>- wie kim byli: <u>Anna Jagiellonka, Henryk Walezy i Stefan Batory*</u>,</p> <p>- zna daty koronacji <u>Henryka Walezego (1573 r.) oraz daty panowania Stefana Batorego (1574–1586)**</u>,</p> <p>- zna pojęcie: <u>artykuły henrykowskie</u>,</p> <p>- ocenia <u>rządy Henryka Walezego i Stefana Batorego</u>.</p>
	24. Wojny Rzeczypospolitej w XVII w.	21.1, 21.2	<p>- wojny ze Szwecją,</p> <p>- wojny z Turcją.</p>	<p>- zna pojęcia: <i>potop szwedzki, obrona Częstochowy, odsiecz, oblężenie, husaria, sułtan,</i></p> <p>- wie kim byli: Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski,</p> <p>- zaznacza na osi czasu daty potopu szwedzkiego (1655–1660), odsieczy wiedeńskiej (1683 r.) oraz określa wiek tych zdarzeń,</p> <p>- opisuje przyczyny, przebieg i skutki potopu szwedzkiego,</p> <p>- opisuje przyczyny, przebieg i skutki wojny z Turcją.</p>
	25. Czasy stanisławowskie	22.1	<p>- <u>I rozbiór Rzeczypospolitej Obojga Narodów,</u></p> <p>- Komisja Edukacji Narodowej.</p>	<p>- wie kim był Stanisław August Poniatowski,</p> <p>- zna pojęcia: <i>rada nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej,</i></p> <p>- opisuje działalność Komisji Edukacji Narodowej,</p> <p>- wie kim byli: <u>caryca Katarzyna II, Tadeusz Rejtan</u>,</p> <p>- zna datę <u>I rozbioru Rzeczypospolitej Obojga Narodów</u>,</p> <p>- opisuje przyczyny i skutki <u>I rozbioru Rzeczypospolitej Obojga Narodów</u>.</p>
	26. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej	22.1, 22.2, 22.3	<p>- Sejm Czteroletni i Konstytucja 3 maja,</p> <p>- II rozbiór i powstanie kościuszkowskie,</p> <p>- III rozbiór Polski i upadek państwa.</p>	<p>- zna pojęcia: <i>Sejm Czteroletni, Konstytucja 3 maja, naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy,</i></p> <p>- wie kim był Tadeusz Kościuszko,</p> <p>- zna datę III rozbioru Polski (1795 r.),</p> <p>- wyjaśnia, jakie znaczenie miały obrady Sejmu Czteroletniego dla funkcjonowania państwa,</p> <p>- opisuje zasady ustrojowe po uchwaleniu Konstytucji 3 maja,</p> <p>- opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego,</p>

* Tematy i treści lekcyjne wykraczające poza podstawę programową podkreślono.

** Umiejętności ponadpodstawowe wyróżniono pogrubioną czcionką.

Dział	Temat lekcji	Numeracja wg podstawy programowej	Treści	Wymagania Uczeń:
Polska nowożytna				<ul style="list-style-type: none"> - porównuje postanowienia Konstytucji 3 maja z zasadami obowiązującymi po uchwaleniu Unii Lubelskiej*, - zna daty: II rozbioru Polski (1793 r.), bitwy pod Raławicami (4 IV 1794 r.), bitwy pod Maciejowicami (10 X 1794 r.)**, - zna pojęcie: uniwersał połaniecki.
	27. Lekcja powtórzeniowa	Polska nowożytna		
	28. Sprawdzian	Polska nowożytna		
Wiek XIX – Polacy w walce o wolność	29. Powstania narodowe	23.1, 23.2	<ul style="list-style-type: none"> - <u>legiony polskie i Księstwo Warszawskie</u>, - powstanie listopadowe, - powstanie styczniowe, - represje popowstaniowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <u>Legiony Polskie, Księstwo Warszawskie</u>, - wie kim był Jan Henryk Dąbrowski, - zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29–30 XI 1830 r.) i styczniowego (1863 r.) - wymienia cele walki powstańców, - wymienia przykłady represji carskich wobec społeczeństwa po przegranych powstaniach, - wyjaśnia przyczyny wybuchu powstania listopadowego w Królestwie Polskim, - opisuje przebieg nocy listopadowej, - charakteryzuje sytuację społeczno-polityczną w Królestwie Polskim w przededniu wybuchu powstania styczniowego, - porównuje przebieg obu powstań, - wie kim był Romuald Traugutt.
	30. Życie na emigracji	24.1, 24.2, 24.3	<ul style="list-style-type: none"> - emigracja i jej rodzaje, - wielcy Polacy na emigracji w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>emigracja, emigracja zarobkowa, emigracja polityczna</i>, - zbiera informacje z różnych źródeł, dotyczące przedstawicieli polskiej emigracji (Fryderyk Chopin – muzyk, kompozytor, Adam Mickiewicz, Helena Modrzejewska, Maria Skłodowska-Curie), - wskazuje na mapie państwa, które przyjęły najwięcej emigrantów, - wymienia dzisiejsze przykłady emigracji zarobkowej i politycznej (np. wyjazd Polaków do Wielkiej Brytanii za pracą; emigracja białoruskich działaczy politycznych), - opisuje życie i działalność przedstawicieli polskiej emigracji (Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz, Helena Modrzejewska, Maria Skłodowska-Curie).

* Tematy i treści lekcyjne wykraczające poza podstawę programową podkreślono.

** Umiejętności ponadpodstawowe wyróżniono pogrubioną czcionką.

Dział	Temat lekcji	Numeracja wg podstawy programowej	Treści	Wymagania Uczeń:
Wiek XIX – Polacy w walce o wolność	31. W obronie polskości	23.2, 23.3, 23.4	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja Polaków po upadku powstań, – rusyfikacja i germanizacja, – twórcy w obronie polskości. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady represji po upadku powstań, – zna pojęcia: <i>rusyfikacja</i> i <i>germanizacja</i>, – wymienia przykłady walki Polaków z rusyfikacją i germanizacją na polu edukacji, – zbiera informacje z różnych źródeł dotyczące przedstawicieli polskiej emigracji (Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza i Stanisława Wyspiańskiego), – opisuje życie i twórczość artystów zasłużonych dla polskiej kultury oraz przykłady ich dzieł (Jan Matejko, Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz i Stanisław Wyspiański)**, – wymienia innych przedstawicieli, którzy zasłynęli w walce o polską kulturę (np. Eliza Orzeszkowa, Maria Konopnicka, Juliusz i Wojciech Kossakowie).
	32. Wiek pary i elektryczności. Życie ludzi w XIX-wiecznym mieście	25.1, 25.2, 25.3, 25.4	<ul style="list-style-type: none"> – rewolucja przemysłowa, – wynalazcy i wynalazki XIX-go wieku, – <u>przeobrażenia w XIX-wiecznej urbanistyce*</u>, – Łódź – miasto przemysłowe, – życie i praca robotników. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>rewolucja przemysłowa</i>, <i>kolej żelazna</i>, <i>statek parowy</i>, <i>silnik elektryczny</i>, <i>telegraf</i>, <i>fabryka</i>, <i>warsztat rzemieślniczy</i>, – wymienia wynalazców i ich wynalazki (James Watt – maszyna parowa, Werner Siemens – prądnica, Thomas Edison – żarówka, Samuel Morse – telegraf, Graham Bell – telefon, Karl Benz – samochód), – wskazuje na mapie Polski najważniejsze XIX-wieczne miasta przemysłowe, – przedstawia warunki pracy robotników w fabrykach, – opisuje w jaki sposób wynalazki zmieniły życie człowieka, – wyjaśnia, jaki wpływ miało uprzemysłowienie na powstanie nowych warstw społecznych oraz różnic zamożności społeczeństwa na przykładzie Łodzi, – opisuje przemiany w urbanistyce miejskiej (powstawanie wysokich budynków, pojawienie się oświetlenia ulic, kanalizacji, komunikacji miejskiej, zastąpienie warsztatów rzemieślniczych fabrykami itp.).
	33. Lekcja powtórzeniowa	Wiek XIX – Polacy w walce o wolność		
	34. Sprawdzian	Wiek XIX – Polacy w walce o wolność		

* Tematy i treści lekcyjne wykraczające poza podstawę programową podkreślono.

** Umiejętności ponadpodstawowe wyróżniono pogrubioną czcionką.